

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Miroslav Jaroš

Datum: 23.9.2012

Ročník: prima

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Jazyková výchova

Téma: Zvuková stránka jazyka

Klíčová slova: Zvuková stránka slova

Anotace: Prezentace seznamuje žáky s pojmy slabika, slovní přízvuk hlavní a vedlejší, příklonky

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

Slabiky

Slabika – slova nevyslovujeme po hláskách, ale po slabikách, které tvoří základ slov

Jádrem slabiky je samohláska, dvojhláska, popř. slabikotvorná souhláska *r a /*

ja – bl – ko

hr – nout

sl - za

Slova jednoslabičná a dvojslabičná

Podle počtu slabik rozlišujeme slova

a) jednoslabičná:

páv, krk, stůl, park

b) víceslabičná:

ne – za – va – zo – vat

Přízvuk

Slovní přízvuk:

1) Hlavní – na první slabice

louka připevnil pomáhá učitel

2) Vedlejší – slova trojslabičná a delší mohou mít ještě přízvuk slabší: na lichých slabikách nebo na čtvrté, šesté, osmé...

zapomněli nejnepříznivější

Správný přízvuk při spojení slova s předložkou

Která možnost je správná?

A) *na stěně* B) *na stěně*

Odpověď B) je správná.

Ve spojení s vlastní předložkou je přízvuk na předložce:

do lesa, u pokladny, za mnou

U mnohoslabičných slov s vlastní předložkou přízvuk přechází na toto slovo: na nejprostornější

Nevlastní předložky nemají hlavní přízvuk:

kolem budovy, vedle pole, místo tebe

Příklonky

Některá slova přízvuk nemají, přiklánějí se k přízvučnému slovu, říkáme jim příklonky.

- slovesné tvary: *bych, bys, jsi, je, jsou*
- krátké tvary zájmen: *mě, tě, se, ho, si*
- také spojky: *a, i, že*

Co bych měl znát:

- Co je slabika a co je jejím jádrem
- Hlavní a vedlejší slovní přízvuk
- Jaký je přízvuk, když vyslovujeme slovo s předložkou vlastní a nevlastní
- Co jsou to příklonky

Zdroje

- Průvodce českým jazykem aneb co byste měli znát ze základní školy. Mgr. Věra Dobešová, Mgr. Vladimíra Fialová. Didaktis 2005, vydání první.
- Český jazyk v kostce pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií. Jana Eislerová. Fragment 2006, první vydání.
- Český jazyk pro 6. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií. V. Styblík, M. Čechová, P. Hauser, E. Hošnová. SPN – pedagogické nakladatelství, a.s., Praha 2004
- Český jazyk. Jiří Melichar a Vlastimil Styblík. SPN, n.p., 1967
- Český jazyk pro základní školy. E. Hošnová, I. Bozděchová, P. Mareš. V. Styblík, I. Svobodová. SPN, as, Praha 2006